

“Jezus nam de man terzijde”

Preek nav Jes 35:1-10 en Mar 7:31-37

Paaskerk Baarn, 16 aug 2015

ds Marleen Kool-Mout

Leven houdt een belofte in. Ieder leven. Ieder bestaan. Dat is wat het bijbels visioen in allerlei toonaarden ons voorhoudt: Jij mag leven. Je zult worden bevrijd van alles wat je gevangen of klein houdt. We zingen ervan, lezen en horen het steeds opnieuw.

Jesaja zag het allemaal al voor zich - hoe de wereld er uit zal zien op die dag waar ieder mens van droomt. Die dag waarop hemel en aarde elkaar ontmoeten.

Die dag waarop de mens tevoorschijn wordt geroepen uit zijn eenzame kerker en waarop hij de vrijmoedigheid hervindt, die hij onderweg om welke reden dan ook heeft verloren.

Eens, schrijft Jesaja zal de steppe juichen en bloeien als een lelie..... handen die trillen zullen kracht krijgen, knikkende knieën sterk worden. Dan zullen de ogen der blinden geopend en de oren der doven ontsloten worden de tong van de stomme zal jubelen

Hoe moeilijk het soms ook te geloven is: Jouw, uw leven houdt een belofte in.

Dat de evangelisten in hun evangelie hun verhalen over wonderlijke genezingen zo laten rijmen op veel oudere teksten als deze uit Jesaja, doet vermoeden dat ze, wat Jesaja schreef, in verband hebben gebracht met wat ze in Jezus herkenden. Hadden ze met hem niet aan den lijve ervaren wat het betekent messiaans te leven? Zou Jesaja hem niet op het oog gehad hebben? Komt het in zijn wijze leven samen, dat hemel en aarde elkaar ontmoeten?

Net als veel andere genezingsverhalen speelt dit verhaal zich af aan de oever van het meer. Aan de ene kant vaste grond onder je voeten en aan de andere kant de onpeilbare diepte van het water. Daar bij het water worden in de bijbelverhalen grenservaringen verteld, ervaringen die gaan om leven en dood.

Letterlijk maar vaak ook figuurlijk de grens tussen leven en dood. Markus schetst ons hier ook zo'n *grenservaring*:

dichtbij die grens besef je hoe kwetsbaar je bent. En wie dat gegeven van ons leven kan aanvaarden, kan open gaan voor nieuwe inzichten, voor verandering. Ja kan opnieuw worden geboren. Maar om welk inzicht, welke verandering gaat het hier?

Wat hebben de vrienden van Jezus daar op die breuklijn van hun leven meegemaakt? En ook: wat mogen wij er onder verstaan dat een dove ging horen en zijn tong los werd, zodat hij goed sprak?

Bij een oppervlakkige lezing van het verhaal zou Jezus al gauw op een soort tovenaars lijken. Met wat magische rituelen gaat de dove weer horen..

Meer diepgang krijgt het als we het verhaal proberen te zien als een spiegel waarin we mogen kijken naar hoe wij leven, hoe wij bestaan ten opzichte van elkaar voor het aangezicht van de Eeuwige. Hoe vrij of niet vrij wij zijn om ons uit te drukken. Want dat is wel duidelijk in dit verhaal van markus...dat het in leven gaat om horen, verstaan.

Bestaan dat is meer dan adem halen. Bestaan, is je kunnen en mogen uitdrukken, vertellen; wat in jou omgaat, wat jou beweegt. Aanraken en geraakt worden. Communiceren. Horen en gehoord worden. Met dat prachtige lied wat we net zongen van Oosterhuis 'Hoor maar ik kan niet horen', kruipen we als het ware in de huid van de dove man die ook haast niet spreken kon. Hij kan of wil zich niet uitdrukken, er is geen uitwisseling, geen communicatie met anderen om hem heen... De man heeft zich afgesloten voor het geraas en gekrakeel van de mensen. Hij doet daar niet aan mee! Hij leeft in een eigen wereld. Stil en woordeloos. Zo iemand wordt op den duur hulpeloos en helemaal afhankelijk van zijn omgeving. De mensen om de dove man heen, hebben dat in ieder geval begrepen. Uit eigen beweging komt deze man geen stap verder. Daarom *brenge*n zij hem naar Jezus en smeken hem de hand op te leggen.

Zo kan het gaan, dat je gaandeweg het leven vertrouwen kwijt raakt dat het waardevol zou zijn wat jij te zeggen hebt. Bang voor wat anderen er van zullen zeggen. Bang om niet goed begrepen te worden houdt je liever je mond of zorg je dat jij zelf in ieder geval buiten schot blijft en laat je de ander maar praten. Bang omdat je vermoed dat anderen jouw verhaal niet aankunnen. Teveel heb je meegemaakt, wat voor anderen onvoorstelbaar is... Wat er leeft in onze ziel, wanneer heb je het daar nou echt over?

Zo kan het gaan dat je het niet gelooft als iemand tegen je zegt: ik hou van je zoals je bent. Je bent mooi. Goed. Kostbaar. Sommigen onder ons, zijn te veel beschadigd, gekwetst, en luisteren altijd met reserve...met argwaan.

Om de man los te maken van alle gegroeide vooroordelen, algemeenheden, los van al die knellende verbanden, neemt Jezus de man apart.

Daar ligt denk ik de kern van dit verhaal: In het apart nemen van deze mens. Jezus maakt de dove man los van de mensenwereld. Met z'n tweeën zijn ze. Dat is veilig.

Zo werkt Jezus aan het herstel van zijn vertrouwen. Samen staan ze voor Gods aangezicht. Een pastoraal gesprek is het. Waarin de een de ander laat voelen: jij doet er toe. Ik zie jou staan. Daar mag de man zijn zelfvertrouwen hervinden om weer ontvankelijk te worden voor wat er speelt en om weer te gaan delen van wat er bij hem leeft. Jezus is hem zo nabij mogelijk, zonder woorden. Een zwijgend ritueel. Jezus doet zijn vingers in zijn oren, hij raakt hem op zijn kwetsbare plek. Voorzichtig tastend naar een doorgang. Dan brengt hij wat speeksel van zijn eigen spraakorgaan over op de tong van de man. Zoals je dat doen kunt als je kind gevallen is, wat spuug op een geschaafde knie, zo bezweert hij dit bange mensenkind dat het een kind van God is. En nu is er niet langer sprake van een beperking. "Effatha - wordt geopend!" zegt Jezus dan. En hij gaat spreken, niet zomaar spreken, maar *goed* spreken vertelt Marcus. *orhos*. recht, oprecht, openhartig.

Hij spreekt zich uit, en Jezus hoorde dat het goed was.

Hierin klinkt de echo van het scheppingsverhaal, zoals het was sinds het begin, toen God zag dat het goed was.

Zo leert deze man, opnieuw geboren, te horen, te spreken.

Hij zal zich leren verbinden.. ik, wij gaan zeggen...ontdekken dat hij mag bestaan.

Horen begint bij jezelf, bij luisteren naar wat in jezelf is, wat daar omgaat, in het donker dat maar moeilijk toegankelijk is, waar je misschien bang van wordt, of waar je je voor schaamt. Horen begint bij het besef dat het niet gemakkelijk is om zonder oordelen te luisteren. Om de stemmen die veroordelen – waarmee je je jezelf veroordeelt - tot zwijgen te brengen. Sommige hoor je al zo lang dat ze elke stilte volpraten.. De stem van je moeder, of je vader.. van een ander die je gevormd heeft of geraakt. Horen wordt mogelijk als een ander je uitnodigt tot spreken...als je merkt dat die ander niet bang is voor wat jij gaat zeggen...

Het eerste begin van horen, van je uitspreken, dat ligt in het vertrouwen dat er naar jou wordt geluisterd, door de Eeuwige zelf. Dat je gezien bent.. gekend – dat is het eerste...

Niet voor niets lezen we bij Marcus hoe Jezus naar de hemel kijkt als hij de man geneest. Hoog boven ieder mens welft zich dezelfde hemel. Jezus put moed uit het geloof dat God iets vóór heeft met elk van zijn schepselen. Ook hij kende psalm 139:

“Gij hebt mij immers zelf gemaakt, mij met uw vingers aangeraakt”.

God heeft zijn mensen niet geschapen als gehoorzame slaven. Stuk voor stuk zijn we geroepen om te leven als kunstenaars, die de wereld zien op hun manier met een unieke, onverwisselbare waarheid. En daarvan mag je delen op jouw eigen wijze.

Het verhaal van de genezing van de doofstomme is een wonderverhaal.

Jezus dringt op geheimhouding aan, maar dat is aan dovemansoren gezegd.

Want hoe zou je het kunnen verzwijgen als jij het was die geraakt werd door zachte genezende handen, als jij het was tegen wie gesproken is: ga maar open. spreek je maar uit...vertrouw maar, de Eeuwige hoort en zegt het u en mij aan: dat je leven mag. Jij bent er voor bestemd om te leven niet in de ban van je pijn, je angsten en onzeker zijn. Jij mag leven voluit en van harte in de naam van de Vader en de zoon en de Heilige Geest. Amen.